

KIRJALLINEN KYSYMYS 1102/2013 vp

Itsenäisen Suomen satavuotisjuhlan viettäminen

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen itsenäistymisestä tulee vuonna 2017 kuluneeksi sata vuotta. Itsenäistymisen satavuotismuisto on kansakunnalle tärkeä, joten merkkipaalua on juhlistettava asianmukaisesti.

Valtioneuvoston kanslia asetti syyskuussa itsenäisyyden juhluvuoden projektin. Valtioneuvoston kanslian mukaan sen tavoitteena on "synnyttää mukaansa tempaava ja kiinnostava 100-vuotisjuhlavuosi". Tarkoituksena on lisätä ymmärrystä Suomen valtiollisesta itsenäistymisestä ja kansakunnan kehityksestä, Suomen ja suomalaisuuden merkityksestä nykypäivänä sekä kansakunnan tulevaisuuden haasteista ja suunnasta.

Juhlavuodelle on lisäksi nimetty pitkä lista muita päämääriä: juhluvuoden on tarkoitus korostaa suomalaista kansanvaltaisuutta, ihmisarvon loukkaamattomuutta, yksilön vapautta ja oikeuksia, edistää oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta yhteiskunnassa, välittää tietoa, edistää oppimista ja luoda edellytyksiä sitouttavalle keskustelulle niistä keskeisistä arvoista ja periaatteista, joille suomalainen moniarvoinen kansanvalta rakentuu.

Edellä luetellut päämäärät ovat sinänsä kannattavia, mutta juhluvuoden todellinen aihe — itsenäisen Suomen satavuotisjuhla — ei saa unohtua niiden alle.

Hiljattain itsenäisyyden juhluvuoden projektille nimettiin hallitus, jonka tehtävänä on valmistella juhluvuodelle ohjelmajulistus ja vastata juhluvuoden tapahtumien ja hankkeiden suunnittelusta. Hallitukseen on nimetty 12-henkinen

joukko eri alojen ammattilaisia aina piispasta valtiosihteeriin ja muotoilijasta toimitusjohtajaan. Mukana on myös muusikko Karri Miettinen, taiteilijanimeltään Paleface, joka on aiemmin julkisuudessa nimittänyt marsalkka Mannerheimia sotarikolliseksi (Aamulehden internetsivut 16.3.2012, <http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194728484307/artikkeli/palefacen+raju+rinnastus+mannerheim+kuin+sotarikollinen.html>). On syytä toivoa, että tämänkaltainen ääriajattelu ei leimaa juhluvuoden suunnittelutyötä.

Vuoden 2017 itsenäistymisen satavuotisjuhlan lisäksi vietämme vuosina 2018—2020 muutenkin itsenäisen Suomen valtion syntyyn vaikuttaneiden tapahtumien satavuotismuistoa. Sata vuotta tulee kuluneeksi vuoden 1918 vapaussodasta, vallankumouksesta ja sisällissodasta, hallitusmuodon hyväksymisestä vuonna 1919 sekä Tarton rauhasta vuonna 1920. Myös näiden tapahtumien muistaminen ja niiden merkityksen pohtiminen on tärkeää, kuten olen aikaisemmissa kirjallisissa kysymyksissäni KK 7/2011 vp ja KK 201/2011 vp muistuttanut.

Käypä toimintatapa Suomen itsenäistymisvaiheen juhluvuosien viettämiselle voisi olla vastaava, jota käytettiin vuosien 1808—1809 muistamisen yhteydessä. Tuolloin valtiovalta järjesti muutamia suur tapahtumia, joiden lisäksi kansalaisyhteiskunta järjesti eri puolilla maata peräti yli 700 tapahtumaa. Kokonaisuuden koordinoimista vastasi valtioneuvoston kanslia.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Minkälaisin konkreettisin menoin Suomen itsenäistymisen satavuotisjuhlaa aiotaan viettää,

miten hallitus aikoo huolehtia siitä, että juhluvuoden todellinen aihe ei unohdu

juhlavuodelle listattujen useiden päämäärien alle ja

aikooko valtiolta Suomen itsenäistymisen satavuotisjuhlan 2017 lisäksi järjestää juhlallisuuksia myös muiden itsenäisen Suomen synnyn merkkipuosien 2018—2020 kunniaksi?

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2013

Jussi Niinistö /ps

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Jussi Niinistön /ps näin kuuluvan kir-
jallisen kysymyksen KK 1102/2013 vp:

*Minkälaisin konkreettisin menoin Suo-
men itsenäistymisen satavuotisjuhlaa
aiotaan viettää,*

*miten hallitus aikoo huolehtia siitä, että
juhlavuoden todellinen aihe ei unohdu
juhlavuodelle listattujen useiden pää-
määrien alle ja*

*aikooko valtiovalta Suomen itsenäisty-
misen satavuotisjuhlan 2017 lisäksi jär-
jestää juhlallisuuksia myös muiden itse-
näisen Suomen synnyn merkivuosien
2018—2020 kunniaksi?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen valtiollisesta itsenäistymisestä tulee vuonna 2017 kuluneeksi 100 vuotta. Yhteiskun-
nassa on osoitettu suurta mielenkiintoa juhlavuoden järjestelyjä kohtaan. Kaupungeilta, kunnilta, ministeriöiltä, virastoilta, laitoksilta, elinkeino-
elämältä, urheilu-, liikunta, kulttuuri- ja kansa-
laisjärjestöiltä sekä kansalaisilta on tullut kym-
meniä ehdotuksia, aloitteita sekä yhteydenottoja juhlavuoteen liittyen.

Suomen valtiollisen itsenäistymisen juhla-
vuotta suunnittelevan työryhmän raportti valmis-
tui 14.6.2012. Työryhmä linjasi hankkeen sisäl-
töä. Suomen itsenäistymisen oli monivaiheinen
tapahtumasarja, jonka eri puolia on syytä tarkas-
tella usean eri tapahtuman, näkökulman ja ajan-
kohdan kautta. 100-vuotisjuhlan tulee suuntau-
tua historian ohella vähintään yhtä paljon tule-

vaisuuteen. Suomen 100-vuotistapahtumissa tu-
lisi korostaa kansalaisten osallistumista ja juhla-
vuoden merkitystä kaikkien juhlanäkökulmana, jossa näkyi-
si laajasti myös kansalaistapahtumia ja kansa-
laisyhteiskunnan hankkeita.

Hallituksen iltakoulu käsitteli 13.3.2013 Suo-
men itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden suun-
nittelua asiaa esitelleen muistion pohjalta. Iltakoulu linjasi, että valtioneuvoston kanslia aset-
taa projektiorganisaation Suomen satavuotisjuh-
lien valmistelua varten. Sen tehtävänä on valmis-
tella ehdotukset juhlavuoden viettämisestä ja eh-
dotusten tultua hyväksytyiksi ryhtyä toteutta-
maan suunnitelmaa. Pyrkimyksenä on synnyttää
mukaansa tempaava, kiinnostava ja monipuoli-
nen juhlavuosi. Tavoitteena on lisätä ymmärrys-
tä Suomen valtiollisesta itsenäistymisestä ja kan-
sakunnan kehityksestä, Suomen ja suomalaisuu-
den merkityksestä nykypäivänä, sekä kansakun-
nan tulevaisuuden haasteista ja uudesta suunnas-
ta. Juhlavuoden tulisi myös sisältää avoimuutta
korostava kansainvälinen näkökulma. Vuosi
edistäisi tietoisuutta ja ymmärrystä siitä, kuinka
Suomi kansakuntana ja osana pohjoismaita rak-
entui kiinteäksi osaksi Eurooppaa ja Euroopan
Unionia. Historiallisen kehityksen ymmärtämi-
nen auttaa käsittämään nykyisyyttä ja sitä, kuin-
ka syvenevä ja muuttuva globalisaatio vaikuttaa
Suomeen ja kansakuntaan.

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden suunnittelun, toteutuksen ja järjestelyjen tulee olla suhteutettuja juhlavuoden arvoon ja merkitykseen. Tavoitteena on, että juhlavuoden suunnittelun ja valtakunnallisen yhteisen toteutuksen kustannukset katetaan valtion talousarvioon varattavalla määrärahalta vuosille 2014—2017. Asetettavan juhlavuoden hallituksen tulee

selvittää ja hankkia myös muita juhluvuoden rahoittajia.

Valtioneuvoston kanslia asetti itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan projektin 14.8. 2013 ja nimesi projektin valtuuskunnan. Valtuuskuntaan kuuluu yli kuusikymmentä yhteiskunnan eri tahojen edustajaa. Valtuuskunta päättää juhluvuoden yleisistä linjauksista. Valtuuskunnan puheenjohtaja on pääministeri Jyrki Katainen ja varapuheenjohtaja valtiovarainministeri Jutta Urpilainen.

Valtioneuvoston kanslian 18.11.2013 asettaman Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden projektin hallituksen tehtävänä on valmistella ohjelmajulistus, jossa esitetään juhluvuoden keskeisimmät tavoitteet, periaatteet, teemat ja to-

teutusmuodot. Ohjelmajulistus ohjaa juhlaohjelmiston, tapahtumien, hankkeiden ja järjestelyjen suunnittelua ja yhteensovittamista. Suomalaisen erilaisuus ja erilaiset odotukset tulee ottaa huomioon juhluvuoden vietossa.

Samalla hallitus etsii ja synnyttää yhteistyöratkaisut muiden juhluvuoden kannalta merkityksellisten kansallisten tai kansainvälisten tapahtumien, hankkeiden ja järjestelyjen kanssa.

Projektin sihteerinä toimii valtioneuvoston kansliassa pääsihteeri, joka valmistelee asiat juhluvuoden hallitukselle ja toimii juhluvuoden päätuottajana.

Juhluvuoden organisaation ja toimielinten toimikausi ulottuu 31.1.2018 saakka.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2013

Pääministeri Jyrki Katainen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1102/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Jussi Niinistö /saf:

Med vilka konkreta festligheter ämnar man fira 100-årsjubileet av Finlands självständighet,

hur tänker regeringen säkerställa att den verkliga orsaken till jubileumsåret inte hamnar i skymundan i relation till de många uppställda målen för jubileumsåret och

har statsmakten förutom det 100-årsjubileum som firas med anledning av Finlands självständighet 2017 för avsikt att dessutom anordna festligheter med anledning av de övriga märkesåren för det självständiga Finlands uppkomst 2018—2020?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

År 2017 har det förflutit 100 år sedan Finland blev en självständig stat. I samhället har det visats stort intresse för jubileumsårets arrangemang. Städer, kommuner, ministerier, ämbetsverk, inrättningar och näringslivet samt sport-, idrotts-, kultur- och medborgarorganisationer och även enskilda medborgare har lämnat in flera tiotal förslag och initiativ samt tagit kontakt med anledning av jubileumsåret.

En arbetsgrupp med uppgift att planera förberedandet av 100-årsjubileet för Finlands statliga självständighet överlämnade sin rapport den 14 juni 2012. Arbetsgruppen stakade ut riktlinjerna för innehållet i projektet. Finland blev självständigt

genom en skiftesrik serie händelser, vars olika aspekter det är skäl att granska utifrån flera olika händelser, perspektiv och tidpunkter.

Under 100-årsjubileet bör man fästa minst lika stor uppmärksamhet på framtiden som på de historiska händelserna. Begivenheterna i samband med Finlands 100 år bör poängtera medborgarnas deltagande och jubileumsårets betydelse som en fest för alla, där evenemangen för allmänheten och det civila samhällets projekt genomgående har en framträdande roll.

Regeringens aftonskola behandlade den 13 mars 2013 planeringen av 100-årsjubileet av Finlands självständighet med utgångspunkt i en promemoria där ärendet presenterades. Aftonskolan bestämde att statsrådets kansli tillsätter en projektorganisation för förberedelserna av Finlands 100-årsjubileum. Organisationen ska utarbeta förslag till hur jubileumsåret ska firas och, när förslagen har godkänts, genomföra planen. Avsikten är att skapa ett medryckande, intressant och mångsidigt jubileumsår. Målsättningen är att öka förståelsen för Finlands statliga självständighet och nationens utveckling, betydelsen av Finland och det finländska i dagens värld samt för nationens framtida utmaningar och nya riktning. I jubileumsåret ska dessutom ingå ett internationellt perspektiv som poängterar öppenheten. Året ska lyfta fram medvetenheten om och förståelsen för hur Finland som nation och ett land i Norden blev en integrerad del av Europa och Europeiska unionen. Kännedomen om den historiska utvecklingen hjälper att förstå nutiden och det, hur den allt djupare och föränderliga globaliseringen påverkar Finland och nationen.

Planeringen, genomförandet och arrangemangen av jubileumsåret för Finlands 100 år av självständighet ska relatera till jubileumsårets

vikt och betydelse. Målet är att kostnaderna för planeringen av jubileumsåret och det gemensamma riksomfattande genomförandet av det ska täckas med anslag som reserveras i statsbudgeten för åren 2014—2017. Styrelsen som tillsätts för jubileumsåret ska utreda och skaffa även andra finansierare för jubileumsfestligheterna.

Statsrådets kansli tillsatte den 14 augusti 2013 ett projekt för 100-årsjubileet av Finlands självständighet och utnämnde en delegation för projektet. Till delegationen hör över 60 företrädare för samhällets olika sektorer. Delegationen fattar beslut om jubileumsårets allmänna riktlinjer. Delegationens ordförande är statsminister Jyrki Katainen och vice ordförande finansminister Jutta Urpilainen.

Den styrelse för projektet för 100-årsjubileet av Finlands självständighet som statsrådets kansli tillsatte den 18 november 2013 ska bereda en

programförklaring för jubileumsåret, där jubileumsårets centrala mål, principer, teman och genomförande presenteras. Programförklaringen styr planeringen och samordningen av festprogrammet, evenemangen, projekten och arrangemangen. Finländarna är olika och har förväntningar av olika slag, vilket bör beaktas när jubileumsåret firas.

Samtidigt ska styrelsen finna och ta fram lösningar för att samarbeta med andra nationella och internationella evenemang, projekt och arrangemang som har betydelse med tanke på jubileumsåret.

Sekreterare för projektet är en generalsekreterare vid statsrådets kansli. Generalsekreteraren bereder ärendena för jubileumsårets styrelse och är huvudproducent för jubileumsåret.

Mandattiden för jubileumsårets organisation och organ sträcker fram till den 31 januari 2018.

Helsingfors den 9 december 2013

Statsminister Jyrki Katainen